



(กสม. แถลงข่าวเด่นประจำสัปดาห์ ครั้งที่ 26/2569)

กสม. ตรวจสอบกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำทารุณและอุ้มหายประชาชนในช่วงสงครามยาเสพติดเมื่อปี 2546

เนะกรรมคุ้มครองสิทธิฯ เร่งเยียวยาครอบครัวผู้เสียหาย

- ประสานให้ความช่วยเหลือลูกเรือสัญชาติรัสเซียที่ตกค้างอยู่ในน่านน้ำไทย

แนะส่งกลับประเทศต้นทางตามกฎหมาย

วันศุกร์ที่ 17 กรกฎาคม 2569 เวลา 10.30 น. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) โดยนายสันต์ ภัยหลิกี้ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และนายภาณุพันธ์ สมสกุล ที่ปรึกษาสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แถลงข่าวเด่นประจำสัปดาห์ ครั้งที่ 26/2569 โดยมีวาระสำคัญดังนี้

1. กสม. ตรวจสอบกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำทารุณและบังคับให้สูญหายประชาชนในช่วงการประกาศนโยบายสงครามยาเสพติดเมื่อปี 2546 เนะกรรมคุ้มครองสิทธิฯ เร่งเยียวยาครอบครัวผู้เสียหาย

นายสันต์ ภัยหลิกี้ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเปิดเผยว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้รับเรื่องร้องเรียนจากมูลนิธิผสานวัฒนธรรมและสมาคมลาหู่เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเมื่อเดือนธันวาคม 2568 ระบุว่ามูลนิธิผสานวัฒนธรรมลงพื้นที่ให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชนในพื้นที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ และได้รับข้อร้องเรียนจากสมาคมลาหู่เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ถึงกรณีการบังคับให้สูญหายและฆาตกรรมหลายราย ระหว่างปี 2543 – 2546 ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดเชียงราย ซึ่งในขณะนั้นประชาชนที่ได้รับผลกระทบอ้างว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายความมั่นคง (ผู้ถูกร้อง) ปฏิบัติหน้าที่โดยใช้ความรุนแรง กระทำทารุณ และบังคับให้สูญหาย จึงขอให้ตรวจสอบ

กสม. ได้พิจารณาข้อเท็จจริงจากทุกฝ่าย หลักกฎหมาย และหลักสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นุคคลสูญหาย พ.ศ. 2565 รับรองสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของบุคคลและห้ามมิให้มีการกระทำที่เป็นการทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรม สอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) อนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี (CAT) และอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ (ICPPED) ที่ประเทศไทยเป็นภาคีและมีพันธกรณีต้องปฏิบัติตาม

จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามคำร้องนี้ปรากฏว่า ระหว่างปี 2543 – 2546 เป็นช่วงคาบเกี่ยวกับการดำเนินนโยบายของรัฐบาลในการประกาศสงครามต่อผู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด มีประชาชนหลายรายถูกบังคับให้สูญหายและถูกทำให้เสียชีวิต ซึ่งก่อนหน้านี้ กสม. เคยตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีการดำเนินนโยบายประกาศสงครามยาเสพติดของรัฐบาล เมื่อปี 2546 แล้ว ตามรายงานผลการพิจารณา ลงวันที่ 2 พฤศจิกายน 2558 โดยเห็นว่า นโยบายดังกล่าวจงใจให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ปฏิบัติหน้าที่เข้าใจว่ามีอำนาจ

ที่จะจัดการทุกรูปแบบแม้แต่การใช้ความรุนแรงเพื่อให้ปัญหาสาเหตุดีดหายไป ทำให้มีการปฏิบัติต่อประชาชนเกินสมควรแก่เหตุ จนเกิดความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชนจำนวนมาก อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรงและเกิดขึ้นเป็นวงกว้าง

ส่วนผู้เสียหายตามคำร้องซึ่งมีการร้องเรียนมาอีกครั้งนี้อยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ 13 ราย แบ่งเป็น ถูกบังคับให้สูญหาย 10 ราย และเสียชีวิต 3 ราย และจังหวัดเชียงราย 5 ราย แบ่งเป็นถูกบังคับให้สูญหาย 4 ราย และเสียชีวิต 1 ราย แม้ว่าการตรวจสอบจะไม่ปรากฏข้อเท็จจริงที่สามารถยืนยันได้ว่าเกิดจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่การตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนของ กสม. มิได้มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้ขาดความรับผิดชอบทางอาญาของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เป็นการพิจารณาว่ามีการละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้นหรือไม่ ซึ่งทำให้การของญาติผู้เสียหายเกือบทุกรายสอดคล้องกันในสาระสำคัญว่ากลุ่มบุคคลที่ควบคุมตัวหรือกระทำต่อผู้สูญหายและผู้เสียชีวิตมีพฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงการใช้อำนาจรัฐ ได้แก่ การแต่งกายเครื่องแบบคล้ายทหารหรือตำรวจ การพกพาอาวุธปืน การใช้ยานพาหนะของราชการ และการเข้าปฏิบัติการเป็นกลุ่มที่มีการจัดระเบียบ เมื่อพยานหลักฐานเบื้องต้นบ่งชี้ว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ภาระในการแสดงพยานหลักฐานเพื่อหักล้างควรเป็นหน้าที่ของรัฐด้วย เนื่องจากรัฐเป็นผู้ครอบครองข้อมูล บันทึก และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ญาติผู้เสียหายซึ่งเป็นประชาชนทั่วไปไม่อาจเข้าถึงพยานหลักฐานดังกล่าวได้โดยง่าย

เมื่อพิจารณาผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้ที่ถูกบังคับให้สูญหายหรือผู้เสียชีวิต หลายคนเป็นหัวหน้าครอบครัว บางครอบครัวมีเด็กที่ต้องกลายเป็นเด็กกำพร้า และทุกครอบครัวต้องอยู่ในความเศร้าเนื่องจากไม่ทราบชะตากรรมของบุคคลอันเป็นที่รัก ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาเชิงระบบสามประการที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขเพื่อป้องกันมิให้เกิดการละเมิดในลักษณะเดียวกันขึ้นอีก ได้แก่ (1) เหตุการณ์ส่วนใหญ่เกิดขึ้นในบริบทของการปฏิบัติตามนโยบายปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนและพื้นที่กลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งชี้ให้เห็นว่ายังขาดระเบียบปฏิบัติในการควบคุมตัวที่ชัดเจนและสอดคล้องกับมาตรฐานสิทธิมนุษยชน (2) พฤติกรรมในการควบคุมตัวโดยไม่มีหมายจับและการทำร้ายร่างกายต่อหน้าพยานล้วนเป็นการกระทำต้องห้ามภายใต้ CAT และ ICPPED ซึ่งบ่งชี้ว่าเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอาจขาดความรู้ความเข้าใจในพันธกรณีระหว่างประเทศ และ (3) การที่ญาติผู้เสียหายหลายรายยังคงเกรงกลัวต่อความปลอดภัยของตนแม้เวลาผ่านมากกว่าสองทศวรรษ สะท้อนถึงความล้มเหลวของกลไกรับเรื่องร้องเรียนในการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน

แม้การบังคับให้สูญหายตามคำร้องนี้ ยังไม่ปรากฏพยานหลักฐานที่จะยืนยันได้ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายความมั่นคงเป็นผู้กระทำหรือมีส่วนเกี่ยวข้อง ประกอบกับเหตุการณ์เกิดขึ้นมานานกว่า 20 ปี ซึ่งยากต่อการแสวงหาข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานเพิ่มเติม อย่างไรก็ตามจากการตรวจสอบเชื่อได้ว่าการสูญหายหรือเสียชีวิตตามคำร้องเกิดจากการบังคับให้สูญหายที่ส่งผลให้สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของผู้เสียหายที่ได้รับการรับรองไว้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และอนุสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ไม่ได้รับการคุ้มครอง อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ด้วยเหตุผลข้างต้น กสม. ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2569 จึงมีมติให้มีข้อเสนอแนะไปยังกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นุ้คคลสูญหาย ให้ดำเนินการ สรุปได้ดังนี้

(1) ให้ตรวจสอบข้อมูลและข้อเท็จจริงกรณีการกระทำให้นุ้คคลสูญหายตามคำร้องนี้จนกว่าจะทราบที่อยู่และชะตากรรมของผู้ถูกบังคับให้สูญหายและรู้ตัวผู้กระทำผิด โดยสืบสวนสอบสวนกรณีผู้สูญหายและผู้เสียชีวิตตามคำร้องนี้อย่างเป็นระบบ ครอบคลุมถึงการรวบรวมพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ และการตรวจสอบบันทึกการปฏิบัติงานของหน่วยทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดเชียงราย ในช่วงปี 2543 – 2546

ทั้งนี้ ให้ประสานงานกับสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม เพื่อบันทึกข้อมูลอัตลักษณ์ของผู้สูญหายทุกรายตามที่ปรากฏในรายงานนี้ลงในระบบฐานข้อมูลกลางในการจัดเก็บและสืบค้นข้อมูลบุคคลสูญหายและพิสูจน์ศพนิรนาม และดำเนินการเก็บตัวอย่างสารพันธุกรรมของญาติผู้สูญหายทุกรายเพื่อเปรียบเทียบกับศพนิรนามที่อาจค้นพบในอนาคต รวมถึงตรวจสอบว่ามีศพนิรนาม ที่ค้นพบในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดเชียงรายในช่วงปี 2543 – 2546 ที่ยังไม่ได้รับการพิสูจน์ตัวตนหรือไม่

(2) ให้กำหนดมาตรการชดเชยเยียวยาให้แก่ญาติหรือครอบครัวของบุคคลที่ถูกบังคับให้สูญหายและผู้เสียชีวิต โดยเยียวยาทางการเงินให้แก่ครอบครัวผู้สูญหายและผู้เสียชีวิตทุกรายตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด โดยไม่ต้องรอผลการพิสูจน์ความรับผิดชอบทางอาญาให้เสร็จสิ้นเสียก่อน เนื่องจากครอบครัวได้รับความเสียหายและแบกรับภาระมาเป็นระยะเวลานานแล้ว และให้ออกเอกสารรับรองสถานะผู้ถูกบังคับให้สูญหายแก่ผู้สูญหายทุกรายเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการทางกฎหมายของครอบครัว รวมทั้ง ให้มีการแจ้งผลการดำเนินการและความคืบหน้าแก่ญาติหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นลายลักษณ์อักษรทุก 90 วัน จนกว่าจะทราบชะตากรรมของผู้ถูกบังคับให้สูญหายทุกราย

(3) ให้กำหนดมาตรการป้องกันการเกิดซ้ำ โดยประสานงานกับกองทัพบกและสำนักงานตำรวจแห่งชาติเพื่อจัดทำและปรับปรุงระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมตัวบุคคลให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ โดยเฉพาะพื้นที่ชายแดนและพื้นที่ที่มีประชากรกลุ่มชาติพันธุ์อาศัยอยู่ และให้จัดการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ทหารและตำรวจในพื้นที่เกี่ยวกับกฎหมายและอนุสัญญาที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทรมานและการบังคับให้สูญหาย รวมทั้ง ให้จัดตั้งกลไกรับเรื่องร้องเรียนที่เข้าถึงได้ง่าย โดยให้มีล่ามและสื่อประชาสัมพันธ์ในภาษาท้องถิ่น และกำหนดมาตรการคุ้มครองผู้ร้องเรียนอย่างเป็นทางการเพื่อไม่ให้ผู้เสียหายไม่ต้องเกรงกลัวการแจ้งเรื่องร้องเรียนด้วย

2. กสม. ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือลูกเรือสัญชาติรัสเซียที่ถูกทอดทิ้งตกค้างอยู่ในน่านน้ำไทย และส่งกลับประเทศต้นทางให้ถูกต้องตามกฎหมาย

นายภาณุพันธ์ สมสกุล ที่ปรึกษาสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เปิดเผยว่า เมื่อเดือนมีนาคม 2569 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้รับเรื่องร้องเรียนจาก บริษัท แมสต์ ฮิวแมน จำกัด ซึ่งเป็นองค์กรวิสาหกิจเพื่อสังคม กรณีผู้เสียหาย 2 ราย ซึ่งเป็นลูกเรือสัญชาติรัสเซียประจำเรือ บิลีน (Bilene) ประสานขอความช่วยเหลือมายังบริษัทฯ ระบุว่าเมื่อเดือนกรกฎาคม 2568 ผู้เสียหายได้เดินทางจากประเทศรัสเซียไปยังประเทศบังกลาเทศเพื่อนำเรือบิลีนไปรีดोनเป็นเศษเหล็ก ระหว่างเดินทางเรือประสบอุบัติเหตุและเข้าจอดฉุกเฉินในน่านน้ำไทยบริเวณจังหวัดระนองเพื่อรอการซ่อมแซม ต่อมากัปตันและลูกเรือบางส่วนได้เดินทางกลับประเทศต้นทางแล้ว แต่ผู้เสียหายและลูกเรืออีก 2 รายยังประจำอยู่บนเรือเพื่อดูแลความปลอดภัย โดยต้องปฏิบัติงานภายใต้สภาพความเป็นอยู่ที่ไม่เหมาะสม ขาดแคลนสิ่งจำเป็นพื้นฐาน และไม่ได้รับค่าจ้างจากนายจ้าง จึงร้องเรียนขอให้ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความช่วยเหลือลูกเรือที่ยังตกค้างอยู่ในประเทศไทย

กสม. เห็นว่า เรื่องดังกล่าวสามารถประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้แก้ไขปัญหาเป็นกรณีเร่งด่วนได้ เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2569 จึงได้ประชุมหารือแนวทางการให้ความช่วยเหลือร่วมกับผู้ร้องคือ บริษัท แมสต์ ฮิวแมน จำกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมเจ้าท่า สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาระนอง ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล สถานเอกอัครราชทูต รัสเซียประจำประเทศไทย และกรมยุโรป ขณะที่บริษัทเอกชนซึ่งอ้างว่าเป็นตัวแทนเรือบิลีนปฏิเสธเข้าร่วมประชุม ณ สำนักงาน กสม. โดยที่ประชุมได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง สรุปได้ดังนี้

เดิมเรือบิลีน (Bilene) จดทะเบียนภายใต้ธงประเทศวานูอาตู แต่ภายหลังถูกเพิกถอนทะเบียนเรือ ส่งผลให้ปัจจุบันมีสถานะเป็นเรือไร้สัญชาติ และไม่ปรากฏข้อมูลการแจ้งเข้า – ออกเรือในระบบของกรมเจ้าท่า เนื่องจากไม่อยู่ภายใต้รัฐเจ้าของธง โดยเรือดังกล่าวได้เดินทางเข้ามาในน่านน้ำไทยเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2568 หลังประสบปัญหาเครื่องยนต์ขัดข้องในน่านน้ำเมียนมาและได้จ้างเรือลากจูงนำเข้ามาทอดสมอบริเวณ จังหวัดระนองโดยอ้างเหตุฉุกเฉินทางทะเล อย่างไรก็ตาม เจ้าของเรือมิได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่เกี่ยวข้อง เช่น การขออนุญาตทอดสมอ การแจ้งแผนซ่อมเรือ และแผนสับเปลี่ยนลูกเรือ ส่งผลให้เรือทอดสมออยู่ในพื้นที่ เป็นเวลานาน โดยไม่มีความคืบหน้าการแก้ไขปัญหา ซึ่งกรมเจ้าท่าได้พยายามติดต่อเจ้าของเรือผ่านตัวแทนเรืออย่างต่อเนื่องแต่ไม่ได้รับความร่วมมือ ทำให้ไม่ทราบแผนดำเนินการหรือระบุผู้รับผิดชอบเรือได้อย่างชัดเจน จึงมีข้อสังเกตว่าพฤติการณ์ดังกล่าวอาจเข้าลักษณะการทอดทิ้งเรือ

ในส่วน of ลูกเรือ ปัจจุบันมีลูกเรือสัญชาติรัสเซียที่ยังตกค้างอยู่ในประเทศไทย 3 ราย รายหนึ่งพักอาศัยอยู่บนฝั่งภายใต้การดูแลของบริษัท แมสต์ ฮิวแมน จำกัด ผู้ร้อง อีก 2 ราย ประจำอยู่บนเรือและได้รับความช่วยเหลือจากสถานกงสุลใหญ่รัสเซียประจำจังหวัดภูเก็ต ซึ่งทั้ง 3 ราย มีความประสงค์เดินทางกลับประเทศรัสเซีย แต่ยังไม่สามารถเดินทางออกนอกราชอาณาจักรได้ เนื่องจากข้อจำกัดเกี่ยวกับสถานการณ์เข้าเมืองในฐานะลูกเรือ

โดยที่ประชุมมีความเห็นสอดคล้องกันว่า กรณีเรือไร้สัญชาติที่ไม่มีผู้รับผิดชอบชัดเจน เป็นประเด็นเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยทางทะเล และมีความเสี่ยงต่อความปลอดภัยในการเดินเรือ รวมทั้งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเล เนื่องจากเรือยังมีน้ำมันและวัสดุที่อาจก่อให้เกิดมลพิษหากเกิดอุบัติเหตุหรือการรั่วไหล ขณะที่ประเด็นการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของลูกเรือควรแยกออกจากการดำเนินการเกี่ยวกับตัวเรือ เนื่องจากลูกเรือเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากการถูกทอดทิ้ง และไม่ควรถูกบังคับให้ปฏิบัติหน้าที่ดูแลเรือต่อไป โดยไม่มีนายจ้างหรือผู้รับผิดชอบ อีกทั้งการดำเนินการทางกฎหมายเกี่ยวกับตัวเรืออาจใช้เวลานาน จึงควรเร่งดำเนินการให้ลูกเรือสามารถเดินทางกลับประเทศได้โดยเร็ว ทั้งนี้ ผู้ร้องแจ้งว่ายินดีรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางกลับประเทศของลูกเรือทั้งหมด และสถานเอกอัครราชทูตรัสเซียประจำประเทศไทยพร้อมดำเนินการด้านเอกสารการเดินทางและให้ความช่วยเหลือที่จำเป็น เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางกลับประเทศทันทีเมื่อหน่วยงานของไทยอนุญาต

ด้วยเหตุผลข้างต้น กสม. ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2569 พิจารณาแล้วเห็นว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมประชุมชี้แจงข้อเท็จจริงและเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันแล้ว อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของลูกเรือเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควรร่วมกับการดำเนินการตามกฎหมายเกี่ยวกับเรือ จึงเห็นควรมีข้อเสนอแนะให้สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาระนองประสานตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดระนอง พิจารณาแนวทางการเปลี่ยนสถานะของลูกเรือให้สามารถเดินทางออกนอกราชอาณาจักรได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกให้ลูกเรือเดินทางกลับประเทศได้โดยเร็ว

นอกจากนี้ ให้ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลร่วมกับกรมเจ้าท่า ตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อกำหนดแนวทางดำเนินการและมาตรการจัดการเรือตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันผลกระทบต่อความปลอดภัยในการเดินเรือและสิ่งแวดล้อมทางทะเล

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

17 กรกฎาคม 2569